aglasem.com

FOR GOA CLASS 10 PREPARATION

Goa Board Class 10 Sample Paper 2027 Sanskrit

EXAM	YEAR	TYPE	SUBJECT
Goa Class 10	2027	Sample Paper	Sanskrit

SYLLABUS AND PORTION DISTRIBUTION

STD – X SUB – SANSKRIT R3 (1008)

ACADEMIC YEAR 2026-2027

FINAL EXAM	
पठितम् (३२ गुणाः)	<u>गद्यखण्डः</u> :- ➢ सुविचार्य विधातव्यम् ➢ चन्द्रनाथपर्वतः ➢ अहं माण्डवी ➢ त्रिवर्णः ध्वजः ➢ प्रतिज्ञापूर्तिः ➢ गोमन्तभूषणम्- श्रीमान् भाऊसाहेब बान्दोडकरः ➢ उपायेन हि शक्यम् ➢ गोमन्तकीयं लोकजीवनम्
	<u>पद्यखण्डः</u> :- ➢ सुभाषितानि ➢ काव्यशास्त्रविनोदः ➢ नीतिश्लोकाः ➢ वाचनप्रशंसा
अपठितम् (१३ गुणाः)	➢ गद्यखण्डस्य अनुवादः | ➢ गद्यखण्डाधारितप्रश्नाः | ➢ पद्यखण्डाधारितप्रश्नाः |
व्याकरणम् (२० गुणाः)	➢ लकाराः – परस्मैपदी - लट्, लृट्,लङ्,लोट् आत्मनेपदी – लट्, लङ् ➢ शब्दरूपाणि – देव,मुनि,भानु,मति,माला, नदी,वन,मातृ,पितृ, शशिन्,सरित्, पयस्,भगवत्, राजन्,वारि इत्यादीनि तथा च पाठे आगतानि शब्दरूपाणि | ➢ सर्वनामरूपाणि – तत्,एतत्,अस्मद्,युष्मद्,सर्व,इदम् इत्यादीनि तथा च पाठेआगतानि सर्वनामानि | ➢ क्त-क्तवत्-प्रत्ययाः – परिचयः अभ्यासः च | ➢ कारकविभक्तयः ➢ उपपदविभक्तयः ➢ वाक्यपरिवर्तनम् ➢ प्रश्ननिर्माणम् ➢ पर्यायपदलेखनम् ➢ विलोमपदलेखनम् ➢ सङ्ख्याविशेषणानि ➢ क्रमवाचकसङ्ख्याः ➢ सन्धिः ➢ समसाः (विभक्तितत्पुरुषः,कर्मधारयः ,बहुव्रीहिः,अव्ययीभावः,उपपदतत्पुरुषः,नञ्तत्पुरुषः च |) ➢ अव्ययानि- क्त्वान्तम्,तुमन्तम्,ल्यबन्तम् ➢ वाक्यशुद्धिः ➢ स्म अव्ययं योजयत/ निष्कासयत |

रचना (१५ गुणाः)	➢ कथापूर्तिः ➢ घटनाक्रमः ➢ चित्रवर्णनम् ➢ निबन्धलेखनम् (केवलम् आन्तरिकमौल्यमापनार्थं) ➢ संवादपूर्तिः (केवलम् आन्तरिकमौल्यमापनार्थं)

Areas and Objectives for Internal Assessment Scheme for the academic year 2026-2027

STD-X SUB – SANSKRIT R3 (1008)

NOTE: - Any one topic to be selected from each group.
Each group carries 05 Marks. (5X4 = 20 Marks)
Assessment may be done based on specified rubrics and records may be maintained.

GROUP	TOPIC	Rubrics	Marks
Group 01 श्रवणम् (Listening)	१)श्रुतलेखनम् | (अत्र लेखनद्वारा श्रवणस्य परीक्षणं भवति। छात्रः शिक्षकेण उक्तम् अवधानेन श्रुत्वा सम्यक् रीत्या लिखेत्। तत्र मुख्यतया शिक्षकेण उक्तानि एव अक्षराणि(ह्रस्व-दीर्घ, अल्पप्राण-महाप्राण) पदानि च लिखितानि वा इति परीक्षणं करणीयम्। 50 शब्दानां परिच्छेदः द्विवारं पठनीयः।)	पूर्णपरिच्छेदस्य लेखनम् अक्षरशुद्धिः	2 3
	२)श्रुतपरिच्छेदे विशिष्टशब्दग्रहणम् | छात्रैः दश विशिष्टशब्दानां (सर्वनाम /अव्यय/क्रियापद) परिज्ञानं करणीयम् |	एकस्य योग्यशबदस्य परिज्ञानार्थम् अर्धः गुणः |	½ X 10 आहत्य -5
Group 02 लेखनम् (Writing)	१) अनुच्छेदलेखनम् | छात्रः विषयम् आधृत्य संस्कृतेन दश वाक्यैः अनुच्छेदलेखनम् करोति |	विषयस्पष्टता सुलेखनम् वाक्यरचनासामर्थ्यम्	1 2 2

	२) शुभाशयपत्रनिर्माणम् | छात्रः शिक्षकेन प्रदत्तविषयानुरूपं न्यूनातिन्यूनं ५ वाक्यैः शुभाशयपत्रस्य निर्माणं करोति |	वाक्यनिर्माणसामर्थ्यम् सर्जनशीलता विषयबद्धता	3 1 1
Group 03 पठनम् (Reading)	१)कथापठनम् | छात्रः कथायाः पठनं कृत्वा स्वभाषया भावार्थं कथयति | कथायाः सम्पूर्णं साराशं स्पष्टतया वदति |	छात्रस्य प्रतिस्पन्दानुसारं अङ्काः दातव्याः |	5
	२)कोऽहम् ? छात्रः वस्तु,व्यक्तिः, स्थलं, प्राणी, फलं उत्सवः , व्यवसायिकः इत्यादिषु पञ्चानां वर्णनं पठित्वा तस्य नाम कथयति |	एकस्य योग्य-उत्तरस्य कृते एकः अङ्कः |	आहत्य ५ गुणाः |
Group 04 भाषणम् (Speaking)	१)गीतगायनम् | छात्रः संस्कृतगीतम् कण्ठस्थीकृत्य प्रस्तौति |	उच्चारणशुद्धता अखण्डितप्रस्तुतिः भावाभिव्यक्तिः	2 2 1
	२)कार्यक्रमस्य प्रस्तुतिः | पञ्च छात्राः सामूहिकरूपेण कस्यचित् कार्यक्रमस्य आयोजनं कुर्वन्ति | तत्र संस्कृतभाषया सूत्रसञ्चालन-प्रास्ताविक-अतिथिपरिचय-अतिथिभाषण-ऋणनिर्देशान् च कुर्वन्ति |	उच्चारणशुद्धता विषयानुगुणं प्रस्तुतिः भावाभिव्यक्तिः वाक्यरचनासामर्थ्यम्	1 1 1 2

	३) संवादप्रस्तुतिः छात्राः सामूहिकरूपेण कस्यचित् विषयस्य उपरि संवादप्रस्तुतिं कुर्वन्ति |प्रत्येकं छात्रः १० वाक्यानि वदेत्		
		उच्चारणशुद्धता वाक्यरचनासामर्थ्यम् भावाभिव्यक्तिः	2 2 1

Rubrics

1. श्रुतलेखनम्:

गुणाङ्काः	**0**	**1**	**2**	**3**
परिच्छेदस्य लेखनम्	लेखितुम् असमर्थः	केचनशब्दाः त्यक्ताः	सम्पूर्णं लिखति	
अक्षरशुद्धता	सर्वे शब्दाः दोषयुक्ताः	५०% न्यूनं शूद्धम्	५०% अधिकं शूद्धम्	सम्पूर्णं शुद्धम्

2. श्रुतपरिच्छेदे विशिष्टशब्दग्रहणम् :

गुणाङ्काः	**0**	**½**	**1**	**1½**	**2**	**2½**	**3**	**3½**	**4**	**4½**	**5**
चिह्नानां सङ्ख्या	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

सूचना - यदि निर्दिष्टसङ्ख्यापेक्षया अधिकं चिह्नं करोति, तर्हि तावन्तः अङ्काः न्यूनीकरणीयाः।

3. कार्यक्रमप्रस्तुतिः

गुणाङ्काः	0	1	2
उच्चारणशुद्धता	सर्वथा अशुद्धं वदति	शूद्धं वदति	
भावाभिव्यक्तिः	भावाभिव्यक्तिः नास्ति।	भावाभिव्यक्तिं करोति।	
विषयानुरूपप्रस्तुतिः	विषयान्तरं वदति।	दत्तविषयानुगुणं वदति	
वाक्यरचनासामर्थ्यम्	सर्वथा अशुद्धं वदति	किञ्चित् सदोषं वदति	शूद्धं वदति

4. गीतगायनम्

गुणाङ्काः	0	1	2
उच्चारणशुद्धता	सर्वथा अशुद्धं वदति	किञ्चित् सदोषं वदति	शुद्धं वदति
भावाभिव्यक्तिः	भावाभिव्यक्तिः नास्ति।	भावाभिव्यक्तिं करोति।	
अखण्डप्रस्तुतिः	किञ्चित् भागं न प्रस्तौति	मध्ये मध्ये पङ्क्तिं त्यक्त्वा गायति।	सम्पूर्णगीतं सम्यक् प्रस्तौति।

5. संवादपूर्तिः

गुणाङ्काः	0	1	2
उच्चारणशुद्धता	सर्वथा अशुद्धं वदति	किञ्चित् सदोषं वदति	शुद्धं वदति
भावाभिव्यक्तिः	भावाभिव्यक्तिः नास्ति।	भावाभिव्यक्तिं करोति।	
वाक्यरचनासामर्थ्यम्	किञ्चित् भागं न प्रस्तौति	व्याकरण	सम्पूर्णसंवादं सम्यक् प्रस्तौति।

6. कथापठनम्

गुणाङ्काः	0	1	2	3	4	5
कथासारकथनम्	कथासारं वक्तुं न शक्नोति।	कथायाः कांश्चन अंशान् वदति।	५०% प्रतिशतं सारं वदति।	शिक्षकस्य साहाय्येन सदोषं कथासारं वदति।	शिक्षकस्य साहाय्येन सम्पूर्णसारं वदति	स्वयं सम्पूर्णसारं वदति।

7. कोऽहम्

गुणाङ्काः	0	1	2	3	4	5
नाम्नां सङ्ख्या	0	1	2	3	4	5

8. अनुच्छेदलेखनम्

गुणाङ्काः	0	1	2
अक्षरशुद्धता	किमपि न लिखति।	अशूद्धम् अस्पष्टं लिखति।	शुद्धं स्पष्टं च लिखति।
विषयानुरूपप्रस्तुतिः	विषयान्तरं लिखति।	दत्तविषयानुगुणं लिखति।	
वाक्यरचनासामर्थ्यम्	सर्वथा अशुद्धानि वाक्यानि लिखति	किञ्चित् सदोषं लिखति।	शुद्धं लिखति

9. शुभाशयपत्रनिर्माणम्

गुणाङ्काः	0	1	2	3
सर्जनशीलता	सर्जनशीलता नास्ति।	सर्जनशीलता अस्ति।		
विषयानुरूपप्रस्तुतिः	विषयान्तरं लिखति।	दत्तविषयानुगुणं लिखति।		
वाक्यरचनासामर्थ्यम्	सर्वथा अशुद्धानि वाक्यानि लिखति	७५% सदोषं लिखति।	७५% शुद्धं लिखति।	सम्पूर्णशुद्धवाक्यानि वदति।

==========

DESIGN OF THE QUESTION PAPER

SUB-SANSKRIT / R3 (1008)

S.S.C. 2026-2027

1.Weightage to Learning Outcomes:

Sr.No	Learning Outcomes	Marks	Percentage of Marks
1	Remembering	18	22.5
2	Understanding	31	38.75
3	Application	16	20
4	a. Evaluation b. Analysis c. Creation	15	18.75
Total		80	80

2.Weightage to Content / Subject Units :

Sr.No	Units	Marks
1	Prose	18
2	Poetry	14
3	Grammer	20
4	Composition	28
Total		80

3.Weightage to Forms of Questions :

Sr.No	Form of Questions	Marks for each question	Number of questions	Total Marks
1.	Essay (EA)	05	03	15
2.	Short Answer Type (SA-I)	02	12	24
3.	Short Answer Type (SA-II)	03	01	03
4.	Very Short Answer Type (VSA)	01	18	18
5.	Objective (o)	01	20	20
Total				80

The expected time for different types of questions would be as follows:

Sr.No	Form of Questions	Approx. time for each question in mins (t)	Number of questions (n)	Approx. time for each form of questions in mins (n x t)
1.	Long Answer Type (05)	12	03	36
2.	Short Answer Type (SA-I)	05	12	60
3.	Short Answer Type (SA-II)	08	01	08
4.	Very Short Answer Type (VSA)	02	38	76
Total				180

4. Weightage to Difficulty level of question :

Sr.No	Estimated difficulty level of question	Percentage
1	Easy	20%
2	Average	60%
3	Difficult	20%

==========

BLUEPRINT

Academic Year 2026-2027

Subject SANSKRIT/ R3 (1008) **Class X**

Unit / Paper **Max Marks 80** **Time 3 Hrs.**

Sr.No	Objective	Knowledge				Understanding				Application				Appreciation				
	Form of Questions																	
	Content Unit/Sub Unit	Essay €	SA	VSA	O	Essay €	SA	VSA	O	Essay €	SA	VSA	O	Essay €	SA	VSA	O	Total Row Wise
	1				1(1)													1(1)
	2				1(1)													1(1)
	3				1(1)													1(1)
	4				1(1)													1(1)
	5												1(1)					1(1)
	6												1(1)					1(1)
	7												1(1)					1(1)
	8												1(1)					1(1)
	9												1(1)					1(1)
	10												1(1)					1(1)
	11												1(1)					1(1)
	12												1(1)					1(1)
	13												1(1)					1(1)
	14												1(1)					1(1)
	15												1(1)					1(1)
	16												1(1)					1(1)
	17												1(1)					1(1)
	18												1(1)					1(1)
	19				1(1)													1(1)
	20				1(1)													1(1)
	21												1(1)					1(1)
	22												1(1)					1(1)
	23			1(1)														1(1)
	24			1(1)														1(1)
	25			1(1)														1(1)
	26			1(1)														1(1)
	27			1(1)														1(1)
	28			1(1)														1(1)

29						2(1)											2(1)
30						2(1)											2(1)
31						2(1)											2(1)
32						2(1)											2(1)
33		2(1)															2(1)
34		2(1)															2(1)
35		2(1)															2(1)
36						2(1)											2(1)
37						2(1)											2(1)
38							1(1)										1(1)
39							1(1)										1(1)
40						2(1)											2(1)
41							1(1)										1(1)
42							1(1)										1(1)
43						2(1)											2(1)
44						2(1)											2(1)
45							1(1)										1(1)
46							1(1)										1(1)
47							1(1)										1(1)
48							1(1)										1(1)
49							1(1)										1(1)
50							1(1)										1(1)
51						3(1)											3(1)
52													5(1)				5(1)
53													5(1)				5(1)
54													5(1)				5(1)
Sub Total		6(3)	6(6)	6(6)		21(10)	10(10)					16(16)	15(3)				54(80)
Total Column Wise	18(15)				31(20)				16(16)				15(3)				54(80)

Note: Figures within brackets to indicate the number of questions and figures outside the brackets to indicate marks .
Denotes that marks have been combined to form one question.

Summary	Eassy €	No	3	Marks	15	Pattern of Options	Q.NO 21,22,29,30,31,32 & 51
	Short Answer (SA)	No	13	Marks	27		
	Very Short Answer (VSA)	No	18	Marks	18		
	Objective (O)	No	20	Marks	20	Scheme of Sections	NIL

MODEL QUESTION PAPER FOR THE FINAL EXAM 2026-2027
STD – X
SUB – SANSKRIT / R3 (1008)

MARKS – 80 **DURATION - 3hrs.**

==========

सूचनाः-

1)प्रश्नपत्रे आहत्य 54 प्रश्नाः सन्ति |

2) प्र. क्र. १ तः २० पर्यन्तं बहुविकल्पप्रश्नाः (**MCQ)** सन्ति। सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः |
प्रत्येकं प्रश्नस्य सूचनानुसारं चतुर्भ्यः प्रदत्त-सम्भावनीयोत्तरेभ्यः योग्यपर्यायं चित्वा लिखत |

3) प्रश्नानां क्रमाङ्काः स्पष्टतया लेखनीयाः |

4) दक्षिणभागे दर्शिताङ्काः गुणाङ्काः सन्ति |

5)सम्पूर्णे उत्तरपत्रे एकस्याः एव स्वभाषायाः उपयोगः करणीयः |

6)स्वभाषा नाम हिन्दी, मराठी, कोंकणी, आङ्ग्लभाषा वा |

==========

	योग्यं विकल्पं चित्वा लिखत |	
1	'पाणिः' इत्यस्य उचितं पर्यायपदं चित्वा लिखत | • सूत्रम् • हस्तः • पत्रम् • जलम्	**1**
2	'तटः' इत्यस्य उचितं पर्यायपदं चित्वा लिखत | • समयः • तीरम् • वालुका • समुद्रः	**1**
3	'उपकारकः' इत्यस्य उचितं विलोमपदं चित्वा लिखत | • अपकारकः • महान् • सुन्दरम् • अनादरः	**1**
4	' विपुलम् ' इत्यस्य उचितं विलोमपदं चित्वा लिखत | • लघु • शीघ्रम् • चतुरः • अल्पम्	**1**

5	अस्मिन् + अन्तरे – इत्यस्य उचितं सन्धियुक्तपदं चित्वा लिखत | • अस्मिनन्तरे • अस्मिन्नन्तरे • अस्मिन्तरे • अस्मिननन्तरे	**1**
6	ममाज्ञया - इत्यस्य उचितं सन्धिविग्रहं चित्वा लिखत | • मम + अज्ञया • ममा + अज्ञया • ममा + ज्ञया • मम + आज्ञया	**1**
7	‘ वद्’ धातोः क्त्वान्तम् अव्ययं चित्वा लिखत | • वक्त्वा • कथयित्वा • वदित्वा • उक्त्वा	**1**
8	सः **<u>उपविश्य</u>** लिखति । अधोरेखितपदे कः प्रत्ययः? • क्त्वा • ल्यप् • तुमुन् • क्त	**1**
9	‘ क्रीड्’ धातोः तुमन्तम् अव्ययम् चित्वा लिखत | • क्रीडितुम् • क्रेतुम् • कर्तुम् • क्रीडतुम्	**1**
	रेखाङ्कितपदस्थाने उचितं प्रश्नवाचकं पदं चित्वा लिखत |	
10	मालती <u>पितुः</u> गृहात् प्रत्यावर्तत | • किम् • कस्याः • केन • कस्य	**1**
11	कर्पूरतिलकः <u>राज्यलोभाकृष्टः</u> आसीत् | • कः • कीदृशः • किमर्थम् • किदृषः	**1**

12	मम गृहे ४ जनाः सन्ति । सङ्ख्यास्थाने उचितं सङ्ख्यावाचकपदं लिखत। • चत्वारः • चतस्रः • चतुर्दश • चत्वारिंशत्	**1**
13	‘ नौकाविहारः’ इत्यस्य उचितं समासविग्रहं चित्वा लिखत | • नौक विहारः • नौका विहारः • नौकया विहारः • नौकायाः विहारः	**1**
14	‘ वृद्धश्रुगालः’ इत्यस्य उचितं समासनाम चित्वा लिखत | • अव्ययीभावः • कर्मधारयः • तृतीया तत्पुरुषः • बहुव्रीहिः	**1**
	अधोलिखितवाक्येषु रिक्तस्थानानि पूरयितुं योग्यं पदं चिनुत	
15	_____ प्रति सन्देशं प्रेषयतु | • रामं • रामे • रामात् • रामाय	**1**
16	_____आम्रं रोचते | • रमायां • रमायाः • रमायै • रमां	**1**
17	ध्वजः मरुता प्रकम्पमानः _____ | • भवति • भवन्ति • भवामः • भवतः	**1**

18	अहं कार्यम् _____ । • अकरोम् • अकुर्म • अकरवाम • अकरवम्	**1**
	कः कं प्रति अवदत् इति लिखत।	
19	"देव ! दृष्टिप्रसादं कुरु।" • एतत वाक्यं कर्पुरतिलकः वृद्धश्रुगालं प्रति अवदत्। • एतत् वाक्यं ग्रामस्थाः छात्रान् प्रति अवदन्। • एतत् वाक्यं शुचिः डेविडं प्रति अवदत्। • एतत् वाक्यं वृद्धश्रुगालः कर्पुरतिलकं प्रति अवदत्।	**1**
20	"मासान्तेऽहं धनी भविष्यामि"। • एतत् वाक्यं मालती माधवं प्रति अवदत्। • एतत् वाक्यं शिक्षकः छात्रं प्रति अवदत्। • एतत् वाक्यं माधवः मालतीं प्रति अवदत्। • एतत् वाक्यं राजा सेवकं प्रति अवदत्।	**1**
	सूचनानुसारं वाक्यपरिवर्तनं कुरुत।	
21	पर्वते जलप्रवाहाः सन्ति। (वाक्यं एकवचने लिखत) अथवा कोकिलः वसन्तकाले गायति। (वाक्यं लृट् लकारे लिखत)	**1**
22	विद्यालये शिक्षकाः नाटकम् अकुर्वन्। (वाक्ये स्म योजयत) अथवा वाटिकायां पुष्पं सन्ति। (वाक्यं शुद्धं कृत्वा लिखत)	**1**
	अधोलिखितप्रश्नान् एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरत।	
23	मालतीमाधवौ कुम्भकारगृहात् कति घटान् क्रीतवन्तौ ?	**1**
24	त्रिवर्णध्वजे के त्रयः वर्णाः सन्ति ?	**1**
25	चन्द्रेश्वरपर्वते के प्रसिद्धाः उत्सवाः प्रचलन्ति ?	**1**
26	भाऊसाहेब बान्दोडकरस्य जन्मदिनं कदा अस्ति?	**1**
	वाक्यांशयोः मेलनं कृत्वा लिखत।	
27 **28**	डिचोलीभागः पेडणेभागः	➢ गृहनिर्माणकलायां प्रसिद्धः ➢ मृद्-धातुवस्तुनिर्माणे प्रसिद्धः ➢ संगीतनाट्यादिकलासु प्रसिद्धः **1** **1**

	<u>एकस्य</u> सुभाषितस्य अनुवादं स्वभाषया लिखत।	
29	वैद्यराज नमस्तुभ्यं यमराजसहोदर। यमो हि हरति प्राणान् त्वं तु प्राणान् धनानि च॥ अथवा चिन्तनीया हि विपदामादावेव प्रतिक्रिया। न कूपखननं युक्तं प्रदीप्ते वह्निना गृहे॥	**2**
	प्रश्ननां उत्तराणि स्वभाषया लिखत।	
30	भाऊसाहेब बान्दोडकरस्य कार्यविषये लिखत ?	**2**
	अथवा	
	'धोण्ड' इति नाम्ना प्रसिद्धाः जनाः व्रतं कथम् आचरन्ति ?	
31	माधवः नन्दिन्याः सेवां कथं कृतवान् ?	**2**
	अथवा	
	माण्डवीनदी जनानां कृते जीवनदायिनी कथम् अस्ति ?	
32	शृगालः कर्पूरतिलकं केन उपायेन मारितवान्?	**2**
	अथवा	
	पर्वतस्थितानां जलप्रवाहानां वैशिष्ट्यं किमस्ति?	
	सुभाषितानि पूर्णानि, शुद्धानि च लिखत।	
33	शतेषु----------॥	**2**
34	कृपणेन----------॥	**2**
35	मनुजा----------॥	**2**
	अधस्तनं गद्यखण्डं पठित्वा प्रदत्तान् प्रश्नान् सूचनानुसारेण <u>संस्कृतभाषया</u> उत्तरत।	
	अर्जुनप्रतिज्ञां श्रुत्वा दुर्योधनेन जयद्रथाय रक्षणं प्रतिश्रुतम्। द्रोणाचार्योऽपि रक्षणार्थं प्रार्थितः।तेन शकटव्यूहः रचितः।एवं युद्धे प्रवर्तमाने सूर्यास्तसमयः आसन्नप्रायो जातः। श्रीकृष्णोऽर्जुनमवदत्-"जयद्रथस्तु धनुर्धरैराच्छादितः।अहं मायया सूर्यबिम्बमाच्छादयामि। तथा कृते सति जयद्रथः स्वयमेव बहिरागच्छति। त्वं च तं जहि। श्रीकृष्णेन सर्वत्र अन्धकारः कारितः सुदर्शनचक्रेण।सूर्यास्तः सञ्जातः इति सर्वे अमन्यन्त।	
36	अर्जुनप्रतिज्ञां श्रुत्वा दुर्योधनेन किं किं कृतम् ? (दशपदैः उत्तरत)	**2**
37	श्रीकृष्णः सुदर्शनचक्रेण किं कृतवान् ? (दशपदैः उत्तरत)	**2**
38	'रणे` इति पदस्य पर्यायवाचिपदं गद्यखण्डात् चित्वा लिखत।	**1**
39	'अन्तः` इति पदस्य विलोमपदं गद्यखण्डात् चित्वा लिखत।	**1**

	अधस्तनं पद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नान् सूचनानुसारेण <u>संस्कृतभाषया</u> उत्तरत।	
	विद्या विवादाय धनं मदाय शक्तिः परेषां परिपीडनाय। खलस्य साधोर्विपरीतमेतद् ज्ञानाय दानाय च रक्षणाय॥ वाचनं ज्ञानदं बाल्ये तारुण्ये शीलरक्षकम्। वार्धके दुःखहरणं हितं सद्ग्रन्थवाचनम्॥	
40	खलः विद्यायाः शक्तेः च उपयोगं किमर्थं करोति ? (दशपदैः उत्तरत)	**2**
41	वाचनं कदा शीलरक्षकं भवति ?	**1**
42	'द्रविणम्' इति पदस्य पर्यायपदं पद्यखण्डात् चित्वा लिखत।	**1**
	अधस्तनं गद्यखण्डं पठित्वा प्रदत्तान् प्रश्नान् <u>संस्कृतभाषया</u> उत्तरत।	
	कविकुलशिरोमणिः महाकविः कालिदासः नृपतेः विक्रमादित्यस्य सभायां विद्यमानेषु 'नवरत्नेषु' एकतमः आसीत् ।सः कालिमातुः भक्तः आसीत् । तस्याः प्रसादेन सः महाकविः अभवत्। तेन कुमारसम्भवम्,रघुवंशम् च इति द्वे महाकाव्ये ऋतुसंहार-विक्रमोर्वशीयम् अभिज्ञानशाकुन्तलम् च त्रीणि नाटकानि विरचितानि। तस्य शाकुन्तलनाटकं पठित्वा गटेनामा जर्मन् कविः तद् नाटकं मस्तके धृत्वा सानन्दम् अनृत्यत् ।	
43	कालिदासेन कानि त्रीणि नाटकानि रचितानि ? (दशपदैः उत्तरत)	**2**
44	कालिदासः कस्य सभायाः नवरत्नेषु एकतमः आसीत् ? (दशपदैः उत्तरत)	**2**
45	परिच्छेदात् एकं क्त्वान्तम् अव्ययं चित्वा लिखत।	**1**
46	सः महाकविः अभवत् – वाक्यं बहुवचने लिखत।	**1**
	अधस्तनं पद्यखण्डं पठित्वा प्रदत्तान् प्रश्नान् <u>संस्कृतभाषया</u> उत्तरत।	
	दुर्जनेन समं सख्यं प्रीतिं चापि न कारयेत्। उष्णो दहति चाङ्गारः शीतः कृष्णायते करम्॥ गौरवं प्राप्यते दानात् न तु वित्तस्य सञ्चयात्। स्थितिरुच्चैः पयोदानां पयोधीनामधस्थितिः। अन्नदानं परं दानं विद्यादानमतः परम्। अन्नेन क्षणिका तृप्तिः यावज्जीवं च विद्यया॥	
47	पयोधीनां स्थितिः कुत्र भवति ?	**1**
48	दुर्जनेन समं किं न कारयेत् ?	**1**
49	कया यावज्जीवं तृप्तिः भवति ?	**1**
50	'उष्णः' इत्यस्य विलोमपदं पद्यखण्डात् चित्वा लिखत।	**1**

51	**अधोलिखितयोः परिच्छेदयोः एकस्य अनुवादं स्वभाषया लिखत।**	3
	एकदा महाराजस्य दशरथस्य निकटं गत्वा विश्वामित्रमहर्षिः प्रार्थितवान्- "राजन्! मया कश्चित् यागः प्रचाल्यते। तस्मिन् विघ्नोत्पादने निरताः सन्ति राक्षसाः। तेषां निवारणार्थं रामलक्ष्मणौ अपेक्ष्येते। तयोः नयनार्थं आगतः अस्मि।	
	अथवा	
	अञ्जनी – सखि! पश्यतु भोः! तत्र किमपि पतितम् अस्ति। श्रेया – किं तत्र। अञ्जनी – पश्याम ,आगच्छतु। श्रेया – अहो धनस्यूतः। अञ्जनी – एषः कस्य धनस्यूतः स्यात् ? श्रेया – कः जानति ? अञ्जनी – स्यूते किम् अस्ति पश्यतु भोः। श्रेया – हन्त ! बहु धनम् अस्ति भोः। पश्यतु। अञ्जनी – सत्यं भोः ! कति रूप्यकाणि सन्ति।	
52	**मञ्जूषायां दत्तपदानां साहाय्येन कथापूर्तिं कृत्वा कथां पुनः लिखत।**	5
	(तस्य,कूपं, बालः, जलकुम्भः, आसीत् सुप्तस्य, आगता, नकुलः, अचिन्तयत्, गता)	
	एकस्मिन् ग्रामे माधवः नाम जनः--------।तेन तस्य गृहे एकः------पालितः आसीत्। माधवः कार्यार्थं बहिर्गतः आसीत्। -------पत्नी मालती जलमानयार्थं --------- गता। जलं स्वीकृत्य सा गृहं प्रति ---------। तदा गृहस्य द्वारे एव सा नकुलम् अपश्यत्। नकुलस्य रक्तरञ्जितं मुखं दृष्ट्वा सा --------- "नकुलेन मम----------खादितः इति। तदा क्रोधेन तया नकुलस्योपरि---------- क्षिप्तः। तेन सः नकुलः मृत्युं गतः। ततः मालती अन्तः --------। तत्र तया --------- बालकस्य समीपे मारितः सर्पः दृष्टः।	

53	**अधोलिखितानि वाक्यानि घटनाक्रमानुसारं लिखत।**	**5**
	• कच्छप: स्पर्धायां जयं प्राप्नोति। • कच्छप: बहु पृष्टत: अस्ति इति ज्ञात्वा विश्रान्तिं स्वीकरोति। • स्पर्धाया: आरम्भानन्तरं शश: वेगेन धावति, कच्छप: मन्दं गच्छति। • एकवारं कच्छपशशयोर्मध्ये धावनस्पर्धा भवति। • य: निरन्तरं कार्यं करोति, स: यशस्वी भवति इति ज्ञानोदय: भवति। • एकस्मिन् वने बहवः पशवः सुखेन निवसन्ति स्म। • किञ्चित् समयानन्तरं शश: जागृत: भवति। • किञ्चित् दूरं गत्वा शश: पृष्टत: पश्यति। • तदा कच्छप: लक्ष्यं प्राप्तवान् इति अवगच्छति। • तत्र शशः कूर्मः च मित्रे आस्ताम्।	
54	**चित्रम् आधृत्य कोष्ठकस्थपदानां साहाय्येन पञ्च वाक्यानि लिखत।**	**5**
	(बालकः,छत्रम्, वृक्षः, नौका, इन्द्रचापं, जलप्रवाहः, क्रीडति, गृहम्)	
		